

És ha Ney előadásában hazafiui önérzettel említi fel, hogy az általuk megváltoztatott értékesítési módok tették kedvelté a német erdőgazdaságot a Vogesekben, *ebben jogos megnyilatkozását látom a nemzetiségi politika azon sikerei fölött érzett örömének is, melyekben az erdőgazdaságnak és az erdőtiszteknek is elismerésre méltó tevékenység jutott osztályrészül.*

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

I.

MEGHIVÓ

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET ÁLTAL A MEGSZÁLLOTT TARTOMÁNYOKBA RENDEZENDŐ ERDÉSZETI TANULMÁNYUTRA.

Az Országos Erdészeti Egyesület f. év szeptember havában, az alább jelzett napokon erdészeti tanulmányutat rendez Bosznia erdőgazdaságilag érdekes vidékeire, a mely tanulmányutban való részvételre a t. Tagtárs urakat ezennel tisztelettel meghívjuk.

A tanulmányut részletes programja, a mely azonban esetleg még kisebb módosításokat is szenvedhet, a következő:

Szept. 3. Indulás *Budapestről* gyorsvonattal 2 óra 40 perczkor délután. Érkezés *Bosna-Bródba* éjjel 11 óra 12 perczkor. Azon t. Tagtársak, a kik nem utaznak Budapesten át, legkésőbb itt csatlakozhatnak a kirándulókhoz. Indulás *Bosna-Bródból* 11 óra 52 perczkor.

Szept. 4. Érkezés *Usorá*-ra 2 óra 56 perczkor éjjel. 3 óra 30 perczkor indulás a kincstári erdei vasuttal *Pribinič*-re, a hol körülbelül 6 órakerreggel megérkezés. Itt reggeli, azután kirándulás a Javorova nevű tölgyes erdőségekbe (*Qu. sessiliflora*). Visszaérkezés *Pribinič*-re d. u. 2—3 óra között és erdei vasuton azonnal *Teslič*-re. Itt ebéd és meghálás.

Szept. 5. Reggel $1\frac{1}{2}$ órakerreggel közös reggeli. 9 óraker a Boszniai Fakereskedelmi R. T. falepárló telepének megtekintése.

D. e. 10 órakor erdei vasutal a *nagy Usora* völgyének erdőségeibe; régebbi és új bükkfavágások, esetleg az új fenyőfavágásnak megtekintése, fokozatos felújító vágások, fiatalosok. *Blatnicá*-n villás reggeli. A kirándulás befejeztével ismét erdei vasuton *Teslić*-be, a hol megérkezés 4—5 órakor délután. Ebéd.

Szept. 6. Éjfélkor elutazás *Usorá*-ra. Reggel 2 óra 56 perczkor Usoráról Zenicán át (a hol 6⁰⁵—6²⁵ órakor reggeli), Lašvá-ra (érk. 6⁴⁵). Lašvá-ról ind. 7¹⁸, érke. Han Compagnie-Vitez-be 8²¹ órakor. Innen azonnal erdei vasutal az A. Schucany nápolyi czég központi szénitő telepéhez és gőzfűrészéhez *Kruscicára*. Ezen telep megtekintése, azután az usztató csatorna mentén az erdőbe (bükk és jegenyefenyő). Vissza Kruscicára és erdei vasuton Han Compagnie-ba. Innen a menetrendszerű vonattal 12 óra 17 perczkor *Buzovačára*. Érkezés 12 óra 48 perczkor. Innen erdei vasutal az erdőtisztálakhoz, a hol ebéd. Délután ismét erdei vasutal a busovačai kerületbe, a sodronykötélpálya, a sikló és az erdei vasutak megtekintésére, a melyek faszén, vasuti talpfák és rönkök szállítására szolgálnak. (Bükk és jegenyefenyőerdők, a melyekben főleg faszenet termelnek a vareši vasművek részére.) Vissza erdei vasutal Busovača állomásra, melyről a társaság körülbelül 6 órakor különvonattal *Zenicára* utazik. Itt vacsora és meghálás.

Szept. 7. Reggel 6 óra 20 perczkor menetrendszerű vonattal *Podlugovi*-ra (érke. 8 óra 04 perczkor, ind. 8 óra 42 perczkor), onnan tovább *Vareš*-re (érke. 10 óra 31 perczkor). Itt a vasművek megtekintése és ebéd. Délután részben kocsin, részben lóháton a Ponikva nevű erdőbe és a Zwiezda észak-keleti lejtője alatt *Han Milosnica* nevű erdészlakhoz. Itt vacsora, azután meghálás.

Szept. 8. 6 órakor reggeli. 7 órakor kirándulás a *Brezica* nevű kilátó ponthoz; onnan a társaság leereszkedik a Zavidovic-Olovo-Kusace között közlekedő kincstári erdei vasutnak *Cuniste* nevű állomásához a *Krivája* völgyébe. Erdei vasuton *Olovoig*, itt ebéd. Délután továbbutazás *Han Pjeszakig*, itt vacsora és meghálás.

Szept. 9. 7 órakor reggeli. 8 órakor kirándulás az *Igriste* nevű kilátó pontig. Ott villásreggeli, azután visszatérés Han Pjeszakba. Itt ebéd és meghálás.

Szept. 10. 4 órakor reggeli. 5 órakor indulás bérkocsin Podromanján, Romanja planina (1382 m.) és Mokron át *Sarajevoba*, a hová 6—7 órakor este érkezik a társaság. Utközben még ezután meghatározandó helyen villásreggeli. Sarajevóban vacsora, meghálás.

Szept. 11. Délelőtt a város megtekintése. Délután 2 órakor közös kirándulás *Ilidže* fürdőbe és innen erdei vasúttal a Feltrinelli-féle fűrészház *Kobilzdol*-ba. Ennek megtekintése után a 19 km. hosszú usztató csatornának megtekintése (az alagutig). Erre visszatérés *Ilidžere*, ott vacsora és 10 órakor este visszatérés Sarajevóba.

Szept. 12. Délelőtt 9 óra 15 perczkor elutazás Sarajevóból, Konjicán (érk. 10 óra 32 perczkor, ind. 10 óra 47 perczkor) villásreggeli. Érkezés *Mostarra* délután 3 óra 35 perczkor. A város megtekintése, esetleg kirándulás bérkocsin a 13 km.-re lévő *Buna-forráshoz* és vissza *Mostarra*. Vacsora és meghálás a Narenta-szállóban.

Szept. 13. Indulás *Mostarról* reggel 5 óra 45 perczkor, érkezés *Gravosába* délután 2 óra 15 perczkor. Meghálás a közeli Ragusában.

Szept. 14. Reggel 8 óra 15 perczkor Gravosából hajón Cattaróba. Érkezés 12 óra 50 perczkor. A város megtekintése után 2 óra 30 perczkor, ugyanavval a hajóval vissza Fiumébe.

Szept. 15. Megérkezés Fiumében délután 4 óra 30 perczkor. Az állami csemetekert és a közeli karsterdösitések megtekintése. Esti 8 órakor gyorsvonattal visszautazás Budapestre, a hol

Szept. 16. reggel 8 óra 50 perczkor megérkezés.

A kiránduláson, tekintettel az elszállásolás nehézségeire, hölgyek nem vehetnek részt. A tanulmányut többi részleteire, az utazásnál élvezett kedvezményekre nézve stb. ez idő szerint részletes tájékozást még nem adhatunk, mindazonáltal jelezhetjük, hogy Budapestről számítva az utazást, az összes utiköltségek (vasut bérkocsi, hátasló, hajó, szállás, étkezés), mintegy 250 K-t fognak kitenni.

Tekintettel arra, hogy a résztvevők száma az elszállásolás nehézségei miatt 35 személyben van megszabva,

tisztelettel kérjük a rendkívül érdekesnek ígérkező tanulmányuton résztvenni óhajtó t. Tagtársakat, hogy ebbeli szándékukat az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalával (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) mielőbb, de legkésőbb július hó 5-ig tudatni sziveskedjenek, mivel nagyobb számú jelentkező esetén a jelentkezés sorrendjét kell irányadónak tekinteni és később jelentkezők csak annyiban lesznek figyelembevehetőek, a mennyiben a korábban jelentkezett Tagtársak egyike vagy másika utólag visszalépne.

A mennyiben szüksége mutatkoznék, a résztvevőket kérni fogjuk, hogy némely közös költségek fedezésére egy később közlendő összeget saját kényelmük szempontjából előzetesen az egyesület pénztárához beküldeni sziveskedjenek.

Budapest, 1904. június hó 1-én.

*Az Országos Erdészeti Egyesület
elnöksége.*

II.

PALYÁZAT ERDÉSZETI ÖSZTÖNDIJAKRA.

Az Országos Erdészeti Egyesület „Bedő Albert alapítványá”-ból pályázatot hirdet egy 600 koronás ösztöndijra.

Az ösztöndij az Országos Erdészeti Egyesület tagsági kötelékében álló magyar erdőtisztek és erdészeti altisztek olyan szegénysorsu, szorgalmas és jó előmenetelű fiai számára alapított, kik az erdészeti pályára készülnek s szaktanulmányaikat a selmeczi m. kir. erdőakadémián szándékoznak végezni.

A kiírt pályázatban tehát részt vehet minden erdészeti pályára készülő, középiskolákat végzett, vagy a selmeczi m. kir. erdőakadémia rendes hallgatói közé tartozó ifju, ha 1. kimutatja, hogy atyja, mint erdőtiszt vagy erdészeti altiszt, erdészeti szolgálatban áll vagy állott s mint ilyen az Orsz. Erdészeti Egyesületnek első belépésétől kezdve állandóan és legalább 5 év óta tagja, vagy ha elhunyt, legalább öt éven át haláláig tagja volt s tagsági kötelezettségének mindenben eleget tett; 2. ha hitelesen igazolni képes,

hogy szülei sem elegendő vagyonnal, sem elegendő jövedelemmel nem bírnak arra, hogy őt tanulmányai végzéséig kellő anyagi ellátásban részesíthessék; 3. ha hiteles orvosi bizonyítvánnyal igazolja, hogy ép és egészséges testi szervezettel s különösen hibátlan látó és halló érzékkel bír; 4. ha az érettségi vizsgát valamelyik középiskolában jó sikerrel letette s a mennyiben már a selmeczi m. kir. erdőakadémia rendes hallgatói közé tartozik, egyszersmind az ott eddig megtartott vizsgákat is a rendes hallgatók számára előírt összes tantárgyakból jó sikerrel kiállotta s mindezeket eredeti érettségi bizonyítvánnyal s illetve a selmeczi erdőakadémia bizonyítványával igazolja.

A bélyegtelen folyamodványok ezen feltételeknek megfelelően felszerelve f. é. augusztus hónap 15. napjáig az orsz. erdészeti egyesület titkári hivatalához (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) terjesztendők be. Az ösztöndíj a folyamodók közül a legérdemesebbnek ítéltetik oda s a selmeczi akadémiára történt beiratkozás után egyenlő havi részletekben f. é. október hónap 1-től kezdve tétetik folyóvá.

Az ösztöndíjat az elnyerő tanulmányának teljes befejezéséig élvezi s csak akkor veszti el, ha a félévi vizsgákon a rendes hallgatókra nézve kötelező vizsgát egy vagy több tárgyból letenni indoktalanul elmulasztja, vagy a vizsgákon egy vagy több tárgyból ki nem elégitő osztályzatot nyer, avagy az egy féléven át hallgatott kötelező tantárgyakból nyert jeles és jó osztályzatai együttvéve az összes osztályzatok 60%-át el nem érik, vagy végül, ha erkölcsi magaviselete bármi tekintetben kifogás alá esik.

Budapest, 1904. június hó 8-án. *A titkári hivatal.*

III.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1904. évi május hó 15-én tartott
RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak: báró *Bánffy* Dezső elnök, *Bedő* Albert dr. első alelnök, *Horváth* Sándor második alelnök, Bund Károly titkár, Cserny Győző segédtitkár, Gaal Károly pénztáros, továbbá: Ajtay Sándor, Antalik Károly, Arató Gyula, Asbóth Mihály, Babos József, Balás Árpád, Balogh Ernő, Bartha Sándor, Bedő Zoltán, Bekény

Aladár, Beyer Jenő, Bécsy Dezső, Béky Albert, Binder Béla, Bodoni Miklós, Bodor Gyula, Boitner Gyula, Bokor Róbert, Bottka György, Boór Károly, Bónis Kálmán, Bögözy Antal, Brannich Gyula, Buhescu Terentius, Bükhel János, Clement Károly, Cornides György, Crausz Géza, Csik Imre, Csipkay János, Daniek Géza, Dapsy Frigyes, Dávid János, Deák János, Debreczy Ödön, Dercsényi Kálmán, Dezsényi Jenő, Doroszlai Gábor, Draskovich József, Erdődi György, Fankovics Imre, Faragó Béla, Farkas Jenő Fejér Kálmán, Fekete János, Földes János, Földes Tamás, Fuherr Sándor, Füstös Zoltán, Gasparik Károly, Gaul Károly, Gombossy József, Gruber Gyula, Gura Károly, Haderdány András, Hirsch István, Hollós Ferencz, Hubert Aladár, Huttya Pál, Ihrig Vilmos, Illés Nándor, Illés Vidor, Irinyi Aurél, Jakab József, Janotyik Károly, Jausz Sándor, Jákó Jenő, Kaan Károly, Kadácsy Bálint, Kakas Ödön, Kallina Károly, Kallivoda Andor, Karácsony Sándor, Karvas Emil, Kárász István, Kaufmann Béla, Kelemen Béla, Kelen Gyula, Keleti Lajos, Knöpfler Károly, Koller János, Konczvald Ferencz, Korzenszky Antal, Kostialik János, Kovács Aladár, Kovács Béla, Kovács Gábor, Kovács Gusztáv, Kőfalusi Victor, Körmendy Károly, Környei István, Krauze Károly, Krauze Tivadar, Kuzma Gyula, Küzdy Árpád, Lagler Gyula, Lábos Elek, Lászlóffy Gábor, Lehoczky György, Lehrmann Béla, Levitzky Albert, Létai Gyula, Lovik Béla, Lőfi Jenő, Mattanovich Károly, Mayer Béla, Márton Sándor, Medveczky Ernő, Merényi Gyula, Mezey Rezső, Méhes Péter Pál, Michalus Sándor, Monzspart István, Nagy Károly (Budapest), Nagy Károly (Bustyaháza), Nádas Béla, Nyitrai I., Ónodi Ferencz, Ondrus Gyula, Ormay Gyula, Pajer István, Papp István, Pataki József, Payer Sándor, Péch Kálmán, de Pottere Gerard, Rappensberger Andor, Riesz László, Seh Jenő, Schuster József, Schurina Vilmos, Sipos Mihály, Sochor József, Soltz Gyula, Somoghy Lajos, Spettmann János, Sugár Károly, Szabó Ferencz, Szabó József, Szalai Ernő, Szalántzy László, Szántó Mihály, Szepessy Elek, Szentpály Kálmán, Székács Vincze, Szifft Ágost, Szigeti Rezső, Szücs Kálmán, Tavi Gusztáv, Temesváry Béla, Terény Sándor, Térfi Béla, Tichy Kálmán, Tihanyi László, Tirts Rezső, Tomassek Miklós, Török Gábor, Török László, Törzs Kálmán, Urszinyi Kálmán, Vadas Gyula, Vadászffy Jenő, Vermes Victor,

Vidos Mihály, Winkler Miklós, Zachar István, Zachar Gyula, Zudor Béla, Zsivanovics Zsiva.

B. Bánffy Dezső elnök: Méltóztassanak helyet foglalni. T. urak! Az Országos Erdészeti Egyesület Márton Sándor és Hangay Géza tagtársak indítványára rendkívüli közgyűlést óhajtott tartani ezelőtt három héttel; azonban a vasuti munkaszünetelés következtében ennek a közgyűlésnek a megtartása, bár alapszabályszerűen megtartható lett volna, tekintettel arra, hogy csak helybeliek vettek volna abban részt, az érdekelt vidékiek nélkül legalább is ildomtalan lett volna. Az igazgató választmány javaslatára tehát az akkori közgyűlés kimondotta, hogy az egyesület a mai napon ugyanazon tárgysorozattal újabb rendkívüli közgyűlést tart. Így jött össze az Országos Erdészeti Egyesületnek mai rendkívüli közgyűlése, a melyet ezennel a jelenlévő urakat szívélyesen üdvözölve, megnyitottnak jelentek ki. (Éljenzés.)

A jegyzőkönyv hitelesítésére Sóltz Gyula és Kócsy János tagtárs urakat kérem fel és jelentem, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur képviselőjével Hirsch István főerdőtanácsos urat bizta meg.

Mai közgyűlésünk tárgyát, a mint már jeleztem, Márton és Hangay tagtársak indítványa képezi, a mely az állami alkalmazásban lévő erdőtiszték helyzetével foglalkozik. Az igazgató választmány a kérdést előkészítette s a beadott indítványok alapján egy javaslattal jó a közgyűlés elé. Ez fogja a tárgyalás alapját képezni. A mennyiben érdemleges tárgyalásról van szó és a mennyiben a határozati javaslatok és az elfogadandó megállapodások is a jegyzőkönyvben formaszerűleg kell, hogy kifejezésre jussanak, igen kérem azokat a t. urakat, a kik esetleg az előterjesztéssel, vagy a beadott indítványokkal szemben javaslatokat, módosításokat hoznak szóba, szíveskedjenek azokat írásban beadni.

Ezeknek előrebocsátása után kérem, méltóztassanak a titkár ur előadását meghallgatni, a ki ismertetni fogja úgy a Márton, mint a Hangay-féle indítványokat, s erre vonatkozólag az igazgatóválasztmány javaslatát is.

Titkár: Tisztelt közgyűlés!

Az Országos Erdészeti Egyesület abban a tudatban, hogy az állami erdőtiszték méltányos, más állami tisztviselőkkel egyértékű

javadalmazása és az ebből fakadó meglegedettség hatalmasan előmozdithatja a hazai erdőgazdaság vitelét, már több ízben foglalkozott az állami erdőtisztek javadalmazásának kérdésével és több alkalommal fordult ez ügyben kérelemmel a kormányhoz. Az egyesület közbelépésével közreműködni óhajtott azon visszaesés elhárításán, a mely az alig megalapított magyar erdőgazdaság fejlődését fenyegette és fenyegeti most is, ha az állami erdőtisztek megélhetésének nehézségéből, az anyagi gondokból és a más tisztviselői pályákkal szemben fennálló hátrányokból fakadó elégedetlenség és közöny gyökeret verhet és szélesebb körökre kiterjedhet. De foglalkozott az egyesület ez ügygyel azért is, mert az állami erdőtisztek, kik majdnem teljes számban tagjai az egyesületnek és ennek tevékenységében élénk részt vesznek, az egyesület taglétszámának 36⁰/o-át teszik ki s mert egyedül ily módon gyakorolhat az egyesület közvetett módon némi befolyást a magánszolgáltatban álló erdőtisztek javadalmazására is, a melyre az állami erdőtisztek helyzete bizonyos szabályozó hatással van.

A midőn tehát a közelmúltban egyesületünk Hangay Géza és Márton Sándor tagtársaink ismert indítványai által újabb impulzust nyert arra, hogy az állami erdőtisztek helyzetével foglalkozzék, igazgató-választmányunk ez elől most sem tért ki, sőt a rendkívüli közgyűlés összehívásának óhaja is felmerülvén, ennek a mai napra való összehívásával alkalmat kívánt nyújtani a tagok szélesebb körének, hogy a felvetett kérdéshez hozzászóljon. Tette ezt abban a biztos reményben, sőt tudatban, hogy a mint eddigi közgyűléseinknek, úgy ennek is tárgyalása mindvégig higgadt, komoly, tárgyilagos és az egyesülethez méltó leend, mert csak ez adhatja szavunknak azt a súlyt, a mely a siker reményével kecsegtethet.

Igazgató választmányunk azonban ezenfelül gondoskodott arról, hogy a maga részéről is javaslattal lépjen a t. közgyűlés elé, hogy ilyképen a tárgyalásnak alapot nyújtson. Az igazgató választmány e javaslatát lesz szerencsém a következőkben kifejezni és előadni.

A közgyűlés t. tagjai visszaemlékeznek arra, hogy a múlt évben az akkori kormánynak azt az ígéretét, hogy az állami erdőtiszteket körülbelül ugyanoly arányban szándékozik az egyes fizetési osztályokba sorozni, a milyen arány a bányászati tisztviselőknél már régóta fennáll, bizonyos megnyugvással fogadtuk, mert

bár nem elégitett volna ki minden méltányos kívánságot, mégis a multhoz képest igen jelentékenyen javította volna a helyzetet. A tervezett életbeléptetési móddal járó kedvezőtlen körülmények mellett is, a melyek a tisztviselők nagy részét egyidőre megfosztották volna a tényleges jövedelmi többlettől, a kilátásba helyezett létszámrendezést mégis értékes ígéretnek kellett tartanunk, különösen az állami erdőtiszték összességét és azok társadalmi érdekeit szem előtt tartva, mert hiszen éppen az egyes fizetési osztályok létszáma közötti aránytalanság az, a melyben az erdőtisztai kar hátrányosan különbözik még most is más hasonló képzettségű tisztikaroktól, ez az aránytalanság az, a mely az erdőtisztákat arra kárhóztatja, hogy a legszerényebb javadalmazású alsó fizetési fokozatokban oly aránytalanul hosszú időt, életüknek ugyyszólván javarészét töltsék, a miáltal a társadalmi életben is bizonyos inferioris szerepre szoríttatnak.

Az az ígéret, a melyet Darányi Ignác volt földmívelésügyi miniszter urnak egyesületünkhöz intézeti 1902. évi 11.848/eln. számú átirata és a fizetésrendezésre vonatkozó akkori törvényjavaslat indokolása tartalmazott, ismert okokból mindeddig nem válhatott valósággá s mi most éppen abból a célból gyűltünk össze, hogy azt a jóindulatot az állami erdőtisztai kar ügye iránt, a mely az előző kormány ezen ígéretében megnyilvánult, az erdőgazdaság és az állami erdőtisztai kar méltányos és jogos kívánságainak előadása kapcsán a mostani kormánytól is kikérjük.

Az igazgató-választmány azonban úgy vélte, hogy a jelen rendkívüli közgyűlés alkalmát megragadva, az állami erdőtiszték érdekeinek összességét teszi megvitatás tárgyává, hogy ekként a kormányt az állami erdőtiszték kedvezőtlen helyzetére és az ezáltal érintett általános erdészeti érdekekre a maga részéről is figyelmessé tegye, ezt az ügyet minden oldalról megvilágítsa és e kérdésnek végleges és teljes megnyugvásra vezető megoldását tiszteletteljesen kérje.

Ez az oka annak, hogy jelen előadói javaslatom is szélesebb alapokon nyugszik, mint a mult évi ily irányu tárgyalások, a melyeknél több tekintetben bizonyos adott körülmények közé való beilleszkedésről volt szó. Csak természetes azonban, s azt hiszem, erre nézve a t. közgyűlés kebelében sincsen vélemény-

eltérés, hogy semmi tekintetben sem óhajtunk kiváltságokat az erdőtishti kar részére, hanem csupán azon hátrányos különbségek megszüntetését kérjük, a melyek az erdőtishti kar és más hasonló képzettséggel bíró tisztviselők viszonyai között fennállanak, és csupán oly igényeket támasztunk, a melyek az erdészeti közszolgálat érdekével összhangban állanak és annak természetéből folynak.

Ez a vezérszempont adja magyarázatát annak, hogy az igazgató-választmány pl. azt a kívánságot, hogy az egyes fizetési osztályok I. fokozatai mielőbb betöltsenek, bár ez az erdészeti tisztviselőknek is forró óhaja, külön hangsúlyozandónak nem tartja, mert ez oly kérdés, a mely közös az állami tisztviselők összességével s így az erdészeti tisztviselők annak teljesítésére is csak akkor tarthatnak igényt, a mikor az I. fizetési fokozat az egész vonalon betöltetik.

Ha ezek előrebocsátása után vizsgálat tárgyává tesszük az állami erdőtishtek helyzetét, legelső sorban úgy az erdőtishtek javadalmazása, mint az előmenetel és társadalmi helyzet szempontjából legsúlyosabban érezzük az egyes fizetési osztályok arányában mutatkozó hátrányos helyzetet. Míg ugyanis más hasonló képzettséget igénylő pályákon a VIII. és ennél magasabb fizetési osztályokba tartozó tisztviselők száma az összes létszámnak 33—41%-a, sőt pl. a földmiv. min. jogi képzettségű fogalmazói szakmájában 60%, addig az államerdésznél, ha az erdőfelügyelő-ségi személyzettől eltekintünk, csupán 17.8%-a, ennek beszámításával pedig 21%-a tartozik a magasabb fizetési osztályokba, ellenben 82.2, illetőleg 79%-a a tisztviselőknek a XI—IX. fizetési osztályba van sorozva. A létszámnak ezen felette kedvezőtlen elosztásából az következik, hogy az erdészeti tisztviselők előmenetele más állami tisztviselők előmeneteléhez képest igen lassu, a mi társadalmi tekintetben bizonyos alárendelt helyzetbe juttatja őket, hogy továbbá a tisztviselők nagy részének ez idő szerint egyáltalában nem lehet kilátása arra, hogy 40 évi szolgálat után legalább a VIII. fizetési osztálynak megfelelő javadalmazással menjen nyugdíjba.

Felette hátrányosan különbözteti meg az erdőtishtikart más szolgálati ágazatok főiskolai képzettségű tisztviselőitől az a körül-

mény is, hogy míg azok a teljes képzettség elérése után azonnal a X. fizetési osztályba neveztetnek ki, addig az államerdészetnél mindeztideig a tisztviselőknek jelentékeny része, számszerint 127-en a XI. fizetési osztályban szolgálnak és pedig nem 1—2 évig, hanem huzamos ideig.

A létszámnak az egyes fizetési osztályok közötti kedvezőtlen eloszlásából folyó mostoha viszonyokat azonban hosszú időre még súlyosbitja az a körülmény, hogy a tisztviselők életkorra nézve is igen kedvezőtlenül oszlanak el, úgy, hogy a legközelebbi 10, sőt 20 évben is aránylag igen kevés apadásra lehet számítani és az alsóbb fizetési osztályokban lévő *tulnyomó* része a tisztviselőknek ez okból még oly arányban sem fog előre mehetni, a mily arányban azt különben a jelenlegi szervezet megengedné.

Ezen helyzet illusztrálására, bár közismert dolog, a következőket bátorkodom felemlíteni.

Az állami erdőtiszték ez időszerint

a	XI. fizetési osztályban	1—11	átlag 6 évi,
a	X. „ „	3—32	„ 12 „
a	IX. „ „	5—42	„ 19 „
a	VIII. „ „	14—43	„ 25 „
a	VII. „ „	14—40	„ 29 évi, végül
a	VI. „ „	25—40	„ 33 „

szolgálati idővel bírnak, korra nézve pedig

a	XI. fizetési osztályban	25—43,	átlag 31 évesek,
a	X. „ „	29—68,	„ 37 „
a	IX. „ „	33—71,	„ 43 „
a	VIII. „ „	34—67,	„ 50 „
a	VII. „ „	40—67,	„ 52 „ és
a	VI. „ „	49—65,	„ 57 „

Ez a magában véve kedvezőtlen arány, a mely az 1892-ben fennállott viszonyokhoz képest csak a IX. fizetési osztálynál mutat némi javulást, különben pedig ennél az egész vonalon kedvezőtlenebb, az állások méltányos arányosítása nélkül a legközelebbi két évtizedben nem is fog javulni, sőt ellenkezőleg még tetemesen súlyosbodni fog. Az állami erdőtiszték 812 főnyi létszámából ugyanis pl. a legközelebbi 10 évben nyugdíjazás és

halálozás következtében előreláthatólag csak mintegy 120-an távoznak. Vegyük szemügyre már most, hogy mi lehet a remény-sége annak az erdőgyakornoknak, a ki most az erdészeti pályára lép. Tegyük fel, hogy sorszáma 60. Tíz évi szolgálat után 67-ik erdészjelölt lesz és ha azután esetleg valamivel gyorsabb is lesz az előmenetel, előbb, mint 13—14 évi szolgálat után, 35—36 életéve előtt nem remélheti azt, hogy a X. fizetési osztályba jusson, oda, a hova más pályákon 24—25 éves korban jut a tisztviselő.

Ez az eset a statusok összességére vonatkozik. Miután azonban az államerdészeti tisztviselők több statusba vannak széttagolva, egyes esetekben még sokkal kedvezőtlenebben alakulhat az előmenetel.

T. közgyűlés! Én e példákat folytathatnám, de talán az eddig felsoroltak is elegendők annak igazolására, hogy az állami erdő-tisztek előmeneteli viszonyai ma is rosszak s a jövőben még kedvezőtlenebbül alakulnak.

Misem természetesebb, minthogy ily körülmények között a kormányhoz intézendő első kérelmünknek a tisztviselőknek az egyes fizetési osztályokban való kedvezőbb elosztására kell irányulnia, a melylyel a magyar állami erdőtisztek hasonló képzettségű más tisztársaikkal végre egy sorba jutnának s a mely az adott viszonyok között egyedüli módja annak, hogy az alsóbb fizetési osztályban lévő tisztviselők legalább nagyjából oly helyzetbe jussanak, hogy a korviszonyokból folyólag az arányosítás után sem nagyon kecsesgető előmeneteli viszonyok között megélhesse-nek és családot alapíthassanak. Indokolja e kérelmünket a más hazai tisztikarokkal való összehasonlítás, de támaszt nyer kérelmünk az osztrák erdőtisztekkel való összehasonlításban is. Ausztriában az állami erdőket kezelő 320 erdőtisztnek nem kevesebb mint 48%-a van a VIII. és ennél magasabb fizetési osztályban, szolgálatuk pedig bizonyára nem annyira terhes, mint a magyar erdőtiszteké.

Ily messzemenő kívánságokkal azonban, tekintettel az ország anyagi helyzetére, ez idő szerint természetesen nem állhatunk elő, de az igazgató-választmány méltányosnak tartaná, ha a kincstári és a községi erdőket kezelő erdőtisztek létszáma a XI. f. o.

megszüntetésével és a jelenleg élvezett összes járandóságok épségben tartásával, a kincstári bányászat üzemi tisztviselőivel egyenlő módon szabályoztatnék, az erdőfelügyelőségek létszámában pedig a bányakapitányságok példájára a külső szolgálatot teljesítő erdőfelügyelők részére néhány állás a VI. f. o.-ba átsoroltassék.

A bányászok az erdészekkel egy tanintézetben képeztetnek, legtermészszerűbb tehát a velük való összehasonlítás és legmértányosabb az a kívánság, hogy az egy tanintézetről kikerülő ifjak egészben véve hasonló előmenetelre számíthassanak.

A mi az ily értelemben való szabályozás költségeit illeti, azok nem rugnak oly nagy összegre, a mely ne volna arányban az elérendő czéllal s a mely jelentékenyen terhelné államháztartásunkat. Kérelmünk nincs összefüggésben a végleges fizetésrendezési javaslattal, a mely még tárgyalásra vár, hanem ettől egészen függetlenül a költségvetés keretében volna megoldható, épugy, a mint a néhány év előtt keresztülvezetett kisebb arányu szabályozás. A szükséges összegnek a legközelebb előterjesztendő költségvetésbe való felvétele nagyon kívánatos, hogy a létszámrendezés jótéteményeiben azon erdőtisztek is részesüljenek még, a kik a közel jövőben nyugdíjba mennek, de ha ennek pénzügyi akadályai volnának, azt hiszem hálával és megnyugvással fogadná az erdőtisztí kar a 3—5 év alatt való fokozatos keresztülvezetést is, a mely ez esetben természetesen a XI. f. o. megszüntetésével volna megkezdendő.

A második súlyos hátrányban az állami erdőtisztek *az utiköltségek és napidíjak* felszámítására vonatkozólag vannak más tisztviselőkkel szemben. Erre nézve egyesületünk már a mult évben azt kérelmezte volt, hogy az erdőtisztekre vonatkozó különleges utasítások megszüntetésével, az erre fennálló általános szabályok az erdőtisztekre is kiterjesztessenek. Az igazgató-választmány javasolja, hogy ezen *kérelmünket a jelen alkalommal megújítsuk.*

Ugyancsak javasolja, hogy újból kikérjük a földmívelésügyi miniszter ur jóindulatu közbenjárását *az erdőakadémiai tanárok fizetésének rendezése ügyében*, melyre nézve tudvalevőleg a mult évben azt kérelmeztük volt, hogy az állatorvosi főiskola tanáraihoz hasonlóan rendeztessék.

Ezek volnának, t. közgyűlés, azon főbb kérelmeink, a melyek-

nek illetékes helyen való előterjesztését az igazgató-választmány ajánlja s a melyek teljesítése nemcsak az erdőtishti karnak, hanem a hazai erdőgazdaságnak is fontos érdeke.

Megfelelve azonban annak a fenn megokolt álláspontnak, hogy ezuttal az államerdészeti tisztikar méltányos kívánságai lehetőleg kimerítően tolmácsoltassanak kérelem alakjában a kormány előtt, az igazgató-választmány még a következő, az erdészeti szolgálat természetéből folyó két javaslatot is terjeszti a t. közgyűlés elé, a melyek bővebb indokolásra talán nem is szorulnak.

Kíváncosnak tartaná ugyanis az igazgató-választmány magyar nemzeti szempontból, hogy *a Horvát-Szlavonországban szolgáló kincstári erdőtisztiek közül azok, a kik gyermekeiket Magyarországon neveltetik, a gyermekek számához képest és a kiképzés időtartamára, ide értve a főiskolai tanulmányokat is, megfelelő pótlékban részesíttessenek.*

Tekintettel továbbá arra, hogy a lótartásra kötelezett erdőtisztiek nagy része csak egy ló után kap átalányt, ezzel pedig a szolgálatot, különösen a hegyvidéken, de rossz közlekedési utaink mellett a síkföldön sem láthatja el kellőképen, és a második ló tartására, daczára annak, hogy illetmény földjét takarmánytermesztésre használja, amugy is csekély fizetéséből reápótol, tekintettel végül arra, hogy a lónak, kocsinak stbnek első beszerzését a tisztviselő, hacsak magánvagyonra nincs, csupán drága magánkölsön útján eszközölheti, a mi sok tisztviselő eladósodásának csirája, az igazgató-választmány kérelmezendőnek tartaná, hogy *a lótartási átalányok megfelelően emeltessenek, és azon tisztviselők, a kik oly állásba neveztetnek ki, a melyben lótartásra köteleztetnek, az első beszerzésekre valamely méltányos összegben megállapítandó, egyszer s mindenkorra szóló segélyben részesíttessenek és az első befektetés hátralévő összegére, ha a tisztviselő ezt kérné, méltányos határig kamat nélküli kölcsönben részesüljön.*

Ezekben voltam bátor az igazgató-választmány javaslatát előadni, a mely, úgy vélem, minden méltányosan támasztható igényre kiterjed. Ajánlom azt elfogadásra.

Elnök: Kérem a t. közgyűlést, mielőtt a tárgyalást megkezdendő, méltóztassanak még meghallgatni úgy a Márton Sándor,

mint a Hangay Géza úr által beadott indítványokat, melyek alapját képezik az igazgató választmány ezen javaslatának.

Titkár: (olvassa a beadott indítványokat.) A mint méltóztatnak látni, az igazgató választmány javaslata mindkét indítványnál tovább megy. (Élénk éljenzés.)

Elnök: Méltóztassanak hozzászólni.

Hangay Géza: Nagyméltóságu elnök ur, t. közgyűlés! Teljes mérvben hozzájárulok a titkár ur által felolvasott indítványhoz és csupán azt akarom hangsúlyozni, hogy a mai viszonyok között a legsürgősebb teendőt az képezi, hogy az utiköltségek szabályoztassanak. Ezek a viszonyokhoz mérve oly alacsonyan vannak megszabva, hogy azokkal egyáltalán kijönni nem lehet. (Ugy van! Ugy van!) Egyetlenegy állami alkalmazott sincs olyan rossz helyzetben az utiköltség felszámítása tekintetében, mint épen az állami erdőtisztviselők. A kilométer-pénz mindenütt sokkal magasabb, a napidij szintén. Tehát ha meg is van a teljes odaadás, szorgalom, ügybuzgóság a tisztviselőben, a munka kivitelénél őt az anyagiak gátolják. Ép ezért szükségesnek tartom, hogy ez soronkívül, sürgősen rendeztessék, mert ez össze van forrva magával az állami erdőgazdaság érdekével (Igaz! Ugy van!).

Elnök: Kiván még valaki szólani?

Márton Sándor: Nagyméltóságu elnök ur, mélyen tisztelt közgyűlés! Mielőtt a napirendre tűzött ügghöz szólanék és annak fejtegetésébe bocsátkoznám, legelőször szabad nyilvánulást kell engednem egy érzésnek, a mely engem mint indítványtétvőt, már akkor áthatott, a mikor ügyünk legelső stádiumában volt és a melyet az érdekeltek is egy szívvel-lélekkal magukénak vallanak. Ez nem egyéb, mint a hálás köszönet érzése. (Élénk éljenzés.) A leghálásabb köszönetünket kell kifejeznünk az elnök ur ő excellentiája előtt (lelkes éljenzés), hogy a rendkívüli közgyűlés megtartását lehetővé tenni s ügyünk iránt való nagybecsü érdeklődésének tanujelét adva, ügyünket előmozdítani méltóztatott. (Éljenzés.) Köszönetet kell mondanunk az igen t. igazgató-választmánynak is (éljenzés) azon javaslat elkészítéseért, mely a mai rendkívüli közgyűlés tárgyát képezi és köszönetet kell nyilvánítanunk mindazon igen tisztelt tagtársainknak, a kik habár nincsenek is szorosan érdekelve, de a magyar erdőszet iránti érdeklődéstől áthatva

ide fáradni és ezáltal ügyünket előmozdítani szivesek voltak. (Élvezés.)

A mai közgyűlés tárgyra áttérve, kötelességemnek tartom előadni, hogy először: az indítvány megtételére miért vállalkozott az én szerény személyem; és másodszor: hogy melyek voltak azok az okok, a melyek engem a nálunk szokatlan indítvány beadására, t. i. a rendkívüli közgyűlés összehívásának kérésére birtak.

Személyemet illetőleg azért tettem meg indítványomat, mert ezzel szolgálatot véltem tehetni a magyar erdészetnek. Ha azonban arra gondolok, hogy indítványom megokolásának sulya reám nehezedik, be kell látnom, hogy az ügyre nézve sokkal kedvezőbb lett volna, ha tekintélyben gazdag, előkelő állású tagtársam viselné ennek a nehéz feladatnak terheit. Tudom azt is, hogy nem világíthatom meg kellően az ügyet; az igyekezet azonban megvan bennem. Felszólalásom hiányaiért legyen szabad tehát a mélyen t. közgyűlés elnőzését kérnem, annak az óhajtásomnak kifejezése mellett, hogy bár ügyünk oly sikert arathatna, mint a milyen odaadással szolgálni kívánom.

A tárgyi okokat, a melyek alapján indítványomat előterjesztettem, van szerencsém következőkben előadni.

Méltóztatnak tudni, hogy az 1902. év végén többen tettünk hasonló indítványt és kértük egy rendkívüli közgyűlés összehívását. Az indítványok ugyan közgyűlésen nem tárgyalattak, de eredményük az igen t. igazgató-választmány fellelése folytán értékes ígéret lett. Ez az ígéret nem vált testté, de azért nagybecsű, mert hivatkozhatunk reá. És ha én hivatkozom reá, van benne egy támaszpontom, a mely alapul szolgál arra a következtetésre, hogy ha a határozat meglesz és az elnök ur ő excellenciájának hozzájárulása megadja a határozatnak azt az erőt, a melylyel a sikert kivivhatja és az egyesület a maga nagy tekintélyével és befolyásos tagjaival közbelép: a jó eredmény nem fog magára sokáig várni.

A második ok, a mely engem erre a nehéz vállalkozásra biztatott, nem volt egyéb, mint a magyar erdészetnek féltékenyen őrzött jövője. Ugyanis a betöltetlen állások számának szaporodása s az akadémia gyér látogatottsága azt az aggodalmat keltették fel bennem, hogy vajjon jövőben lesznek-e elegendő számú magyar

szakférfiaink, a kik mint utódaink helyünket elfoglalva, igaz magyar hazafisággal fogják tovább fejleszteni a magyar erdészetet. E felett való gondolataim közepette arra az eredményre jutottam, hogy nem alaptalanul félthetjük a magyar erdészetet attól, hogy jövőben nem lesz elég magyar szakerő és az erdőbirtokosok kénytelenek lesznek nagyrészből idegeneket alkalmazni, s akkor hazánk erdészete nem lesz többé olyan tiszta magyar, mint a milyennek ma büszkén vallja magát.

Kötelességünk továbbá utódainkról, azoknak magyar, hazafias szellemű kiképzéséről gondoskodni és ezt addig kell megtennünk, míg a magyar erdészet életerős és a míg a mai helyzetből, bár küzdve, de ki tud bontakozni. Ma erdészetünk még kiheverheti segítséggel a veszteségeket, új életerőre kaphat s ezért most kell mindenkinek tettel megmutatni, hogy valóban szíven viseli a magyar erdészet érdekeit. Ez az ok egyuttal bizonyítja indítványom időszerűségét, annak dacára is, hogy a legutóbbi időben felmerült külső körülmények kedvezőtleneknek mutatkoznak.

A harmadik ok az volt, hogy nem nehéz eltalálni a segítés módját. Ugyanis ha az állások egy részét szakerők hiánya miatt nem lehet betölteni, ennek kell, hogy valami oka legyen. Az oka pedig nem más, mint az, hogy pályánk nem biztosít ma oly kenyeret, a mely a tanulmányainkra fordított munkával és költséggel és a teendőinkkel járó fáradságokkal arányban állana. Nem lehet tehát csodálni, ha az intelligens magyar ifjakat más pályára viszi az a tudat, hogy egyéb képzettség jobb anyagi létet biztosít a mienknél.

Ha már most figyelembe vesszük, hogy az okleveles magyar erdőtiszték száma mintegy 1600-ra tehető s ezek közül majdnem 800-an, tehát mintegy a fele az állam szolgálatában áll: ebből következik, hogy ha szolgálati s előmeneteli feltételeink kellőek lesznek, akkor okvetetlenül segítve lesz a magyar erdészet, mert ily nagyszámú tisztviselő anyagi ellátását mások is zsinórmértékül veendik és így kellő számban fogják ifjaink élet-hivatásul választani pályánkat.

A negyedik ok az volt, hogy tisztársaim közül azok, akik ma 28—38 éves életkorban vannak, csak 42—45 éves korukra remélhetik elérni a IX. díjosztályt, a melyet a birói, mérnöki, bá-

nyászati s egyéb pályákon 28—30 éves korára mindenki biztosan elér. Ez a tény egyfelől képzettségünk értékére nézve hátrányos bírálatot kelt fel, másfelől pedig lehangoltságot okoz az erdő-tisztteknél.

Számtalan okot tudnék még felhozni, de ezeknek elősorolásával tulságosan terjedelmes lenne felszólalásom s azért most áttérek annak bizonyítására, hogy indítványom jogosult is.

Törvényeink tőlünk az oklevél megszerzését kívánják, alkalmaztatásunk feltétele pedig az ép, egészséges és erős testalkat.

Ez a két feltétel szűk korlátok közé szorítja a pályánkra lépést. A katonaságnál is kellék az erős, ép szervezet; de ott csak az érettségi vizsgával egyenlő képesítés kívántatik s a míg az erdész tanul, a katona már keres. (Ugy van! Ugy van!)

Más egyéb pályánál, a melynél feltétel az oklevél megszerzése, nincs kikötve a nálunk orvosilag bizonyítandó és a hivatalos teendők fáradalmainak elviselésére alkalmas testalkotás. Nálunk tehát két feltétel van, míg más, egyenlő képzettségűeknél csak egy.

Másik sajátsága pályánknak, hogy kizárólag hivatalnoki pálya; mert a kinek annyi érdeje van, hogy annak jövedelmeztetése egy okleveles erdész munkaképességét igényli, az az erdőbirtokos nem fog erdészetet végezni, mert ily vagyon mellett nagyobb jövedelmet biztosít a nyilvános élethivatással járó szereplés annál a kiadásnál, a melyet megtakarítana, ha maga kezelné erdejét. Tisztán hivatalnoki pálya az erdészet továbbá azért, mert míg az orvos, ügyvéd stb. függetlenül is megélhet, sőt vagyont szerezhet, addig az erdész mint önálló egyén keresményéből fenn nem tarthatja magát.

Tisztán hivatalnoki és az említett két feltétel által szűkebb határok közé vont pálya lévén az erdészet, ebből az következne, hogy az erdészek kedvezőbb helyzetben vannak, mint más hivatalnokok. Pedig éppen az ellenkezője áll; t. i. a melyik pályán nincsenek ily korlátok felállítva, ott a boldogulás és a javadalom sokkal jobb a mienknél. Bizonyítja azt az állami erdőtisztteknék a többi államtisztviselőkkel szemben kimutatható hátrányos helyzete. Rövid történeti visszapillantás erről bárkit meggyőzhet.

Az 1880. évi szervezés alkalmával a fizetések egyenlővé

tétettek a megfelelő díjosztályokban; de rövid idő alatt a napidíjak és utiköltségek leszállítottak, a lakpénz pedig a régi maradt. Így nekem is mint erdésznek a X. díjosztályba lépésemkor 95 forint volt a lakpénzem és tényleg 200 frtot fizettem lakásomért. (Ugy van! Ugy van!) Az 1890-es évek elején a törvényhozás gondoskodott az állami tisztviselők ellátásáról, de a rendezésből az állami erdőtiszteket kihagyta s ujólag nyolcz évnek kellett eltelnie, a míg az országos erdészeti egyesület fellépése folytán az erdőtisztekre is kiterjesztett a törvény hatálya. És itt nem mellőzhetem el annak felemlítését, hogy az a férfit, a ki akkor exponálta magát, nem volt más, mint Feilitzsch Arthur báró ő méltósága, a ki, mint nem régen igaz örömmel tapasztalhattuk, mai diszes állásában sem feledkezett meg szaktársairól és reméiem, nem fogja tőlük ezentul sem megvonni pártfogását. (Élénk éljenzés.)

Én az állami tisztviselőket képzettségük szerint négy osztályba sorozom, u. m. először: érettségi vizsgával sem bírók, másodszor: érettségi vizsgával bírók, harmadszor: érettségit tett és egyetemet vagy akadémiát végzett egyének és negyedszer: okleveles tisztviselők.

Azt hallottam egyszer emliteni, hogy az életben nem az a fő, hogy ki mennyit tud, hanem az, hogy miként tudja érvényesíteni, a mit tud. Elfogadom, hogy ez áll; de viszont áll az is, hogy a ki többet tud, az többet is tud érvényesíteni az életben. Mint-hogy pedig az állami erdőtisztek mindannyian oklevéllel bírnak és szervezetük arra képesíti őket, hogy még oly fárasztó munkánál is kifejthessék tudásukat, a melynél más, gyöngébb szervezetű államtisztviselő már nem képes tudását alkalmazni, tehát az erdőtisztek kiterjedtebben foglalkoztathatók: ily körülmények között legalább is méltányos az az óhajtásuk, hogy előmeneteli feltételeik és uti-, valamint napidíj-illetményeik a többi állami tisztviselőkéivel egyenlővé tétessenek. Ha tehát most, 24 évvel az első szervezés után az egyenlősítést kérik, ezt mindenesetre jogosultnak kell tartani. (Élénk helyeslés.)

Áttérek most az egyenlősítés kérdésére. E tekintetben a titkár ur által nagy gonddal szerkesztett és a t. igazgató-választmány által elfogadott határozati javaslat oly adatokat tartalmaz és a kérdést annyira megvilágítja, hogy azokra csak röviden terjesz-

kedem ki és csak néhány esetet említek föl. Ilyen a XI. díjosztálynak eltörlése. A XI. díjosztálynak nálunk való eltörlése mellett szól legujabban a megyei tisztviselők illetményeire vonatkozó törvény is, mely egyetlen egy oklevélhez kötött állást sem soroz a XI. díjosztályba, bár sokan, a kik ma ezeket az állásokat elfoglalják, még érettségi képesítéssel sem bírnak; az állami erdő-tisztek pedig oklevéllel szolgálnak átlag hat évig a XI. díjosztályban.

A létszámarányosítás kérdésének megoldása ma már elodázhatatlan, mert az, hogy nálunk a X. díjosztály átlag csak 34 éves korban érhető el, holott más pályán 25—26 éves korban elnyerhető: ez a tény elrettenti azokat, a kik az erdészeti pályára akarnak lépni. Hogy is ne rettentené el, mikor a 20 éves hadnagy többet kap, mint a 32—33 éves erdészjelölt. A mai létszámok igen aránytalanok. Így pl. a XI.—VIII. díjosztályban van a községi és kincstári erdőknél 95⁰/₀, az erdőfelügyelőségénél 48⁰/₀, a VIII. díjosztályon felül van a községi és kincstáriaknál 5⁰/₀, a felügyelőségénél 52⁰/₀, tehát az utóbbinál tizszerannyinál is több.

Ha összehasonlítjuk az országos erdészeti egyesület 1893. évi fölterjesztésében felsorolt adatokat a mai állapottal, az tűnik ki, hogy a kincstári és községi erdőtisztek létszámában akkor volt a IX. díjosztályon felül 14²/₀%, ma van 17⁶/₀%, tehát a javulás 3⁴/₀%, a mi számba alig, sőt nem is vehető, mert azelőtt a XI. díjosztályban átlag 29 éves életkorral bírtak az erdőtisztek, ma pedig átlagos koruk 30-on felül van, tehát a helyzet rosszabbodott. És ha az említett 1893. évi fölterjesztés sulyosnak mondta az állami erdőtisztek helyzetét, akkor azt ma igen sulyosnak kell kijelenteni, mert nemcsak az előmeneteli feltételek hátrányosabbak, hanem a megélhetési viszonyok is azóta határozottan kedvezőtlenebbekké váltak. A segítség-nyújtás tehát mellőzhetetlen. És segíteni lehet gyorsan a legnehezebb helyzetben lévőkön, külön költség nélkül is. Ugyanis az államnál ma 27 gyakornoki állás betöltetlen és be sem tölthető az évi természetes fogyaték miatt, a mely 19 évi adatokból következtetve, évenként 25-re tehető. Jelenleg van az akadémián 51 harmadéves hallgató. Ezeknek mintegy fele kerül államszolgálatba. A már említett általános megoszlás szerint mintegy 25-en lépnek államszolgálatba, tehát csak az évi fogyatékot fogjuk

pótolni s azért legalább is 20 gyakornoki állás betöltetlen marad az egész éven át, tehát 20.000 korona nincs lekötve. A XI. és X. díjosztály között a javadalomkülönbség átlag évi 500 korona. Ez az 500 korona a 20.000-ban 40-szer van meg és így a 20.000 korona felhasználásával már f. évi január elsejétől kezdődő hatálylyal 40 erdész-jelölt volna erdészszé előléptethető és 40 már nem fiatal, eddig sokat küzdött, részben családos tisztársunk helyzete változnék előnyösebbre. (Ugy van!) A 20.000 korona személyi járandóság címén lévén felvéve, hitelátruházás sem szükséges és így főnökeink ismert jóakarata ezen az uton is sokaknak szerezhet örömet.

A további létszamarányosítás kérdése nézetem szerint szintén könnyen volna megoldható. Ezeknek a módzatoknak e helyen való felsorolása alól azonban legyen szabad felmentést kérnem. Áttérek most a napidijk kérdésére.

Az államtisztviselőknél kétféle napidij-felszámítás van érvényben a VII. díjosztálytól lefelé, ugymint teljes és korlátolt. Az erdőtisztek e tekintetben is nagy hátrányban vannak, mert náluk még egy harmadik napidij is van, az u. n. mérsékelt napidij, amely a legkevesebb. És ez a mérsékelt napidij az állami erdőtiszteknek 82%-át sujtja. E szerint felszámíthat a gyakornok 1, illetve 2 koronát, a XI. díjosztály 1.5, illetve 3 koronát, a X. díjosztály 1.75, illetve 3.5 koronát, a IX. díjosztály 2, illetve 4 koronát, a szerint, a mint az illető a 12 kilométeren belül vagy távolabb utazik a székhelyétől vagy másutt éjelez.

Azt indokolni is fölöslegesnek tartom, hogy még 4 korona is kevés az étkezésre s a mellékkiadások fedezésére. Már pedig nem is lehet kívánni, hogy a tisztviselő fizetéséből pótolja fáradtságosabb külső munkájának kiadástöbbletét. A hátrányosságra is felhozok egy példát, az állatorvosok példáját, a kik naponként legkevesebb 6 koronát számitanak és magánkeresetre is fel vannak jogositva.

A kilométer-pénz felszámítása is a legrosszabb nálunk. A gyakornok és erdészjelölt, ha 12 kilométernél nem utazik távolabbra, kilométer-pénzt nem kap, hanem csak naponta 84 fillért hátszlóra. Ezért ma már sehol sem lehet hátszlovat egy napra bérbevenni és így az illető mit tehet mást, mint hogy gyalog megy. Ha pedig az erdőtiszt kilométer-pénzt számíthat fel, csak 32 fillért kap,

ez pedig nem fedezi a tényleges kiadást, a mit igazol az, hogy más tisztviselő 40 vagy 50 fillért számíthat fel. Ennek egyenlősítése is tehát nagyon indokolt.

Legyen szabad az elmondottakhoz még néhány észrevéelt fűznöm. A gyakorlatból nyert adatok alapján állíthatom, hogy a napidíjnak 4 kilométeren túl való utazásnál való különböző mérvű megszabása nem éri el a célját, t. i. hogy a külön kiadások megtéríttessenek; mert akár 5, akár 17 kilométerre utazik az erdő-tiszt, kiadásai ugyanazok, ha csak nem éjjelez másutt. Miért kapjon tehát kevesebb napidíjat 7 kilométeres, mint 9 vagy 12 vagy 13 kilométeres utra? Egy napi tényleges kiadás, a külső szolgálat fáradoimai által megkívánt jobb táplálkozást és azt a ruházkodási költséget beleértve, melyet a külső szolgálat igényel és a mely mindig szobában dolgozó tisztviselőnél nincs meg, napi 5 koronánál átlag nem kevesebb a gyakornoknál sem. Idősebb tisztviselő pedig már ennyivel meg nem elégedhetik, mert a korrall járó nehézségek több kiadást feltételeznek már egészségének fentartása érdekében is és így kiadásai 6—10 korona közt váltakoznak. Ha pedig másutt éjjelezik, akkor ehhez járul még a meghálásra szolgáló helyiség díja 3—5 korona s a mellékkiadások 1—2 korona összeggel.

A kilométer-pénzre nézve az a tapasztalatom, hogy akár egy, akár két tisztviselő utazik, a fuvaros egyenlő díjat követel. Akkor térül meg tehát az utiköltség, ha a magában utazó erdő-tiszt ugyanannyit számíthat fel, mintha ketten utaznak, mert a tényleges kiadások ugyanazok.

Együttal megemlékezem még egy általános érdekű szabályról. A tisztviselő, ha áthelyeztetik, a szerint, amint nőtlen, nős vagy családos, különböző átköltözködési költséget kap. Hogy ez a különbség fennáll, ez a tényleges viszonyokon alapul. Ezekkel az esetekkel analog a lakbér. Mert a nős és családos tisztviselőnek nagyobb helyiségre, több fűtőanyagra van kiadása és mivel a családos tisztviselő magamagára kevesebbet költhet, a többi kiadása pedig az állam fentartásának javára szolgál, szerény nézetem szerint nagyon méltányos volna, ha az átköltözködésnél fennálló különböző osztályok szerint a családos tisztviselők megfelelő lakbérpótlékot is élvezhetnének, pl. 25—50%-kal többet.

Végül meg kell emlékeznem arról, hogy ha most itt a hatá-

rozatot megínoztuk, ezzel egyesületünk tagjai eleget tettek ugyan tagsági kötelezettségüknek; de előttük áll még egy feladat, t. i., hogy ezt a magyar erdészeti létezését alapjában érintő ügyet társadalmi uton továbbra is elősegítsék. Támogatnunk kell ezt, mert különben a magyar erdészeti nem lesz többé valóban magyar. Ha ügyünk nem nyer kellő megoldást, a magyar erdészeti törekremegy és nem kell hozzá jóstehetség, ha azt mondom, hogy egy nagy megrázkódtatás már a legközelebbi öt éven belül utól fogja érní. És hogyan esnék a mi igen t. főnökeinknek és az első alelnök ur ő méltóságának, ha oly hosszú időre terjedő munkásságának czélját és eredményét rombadőlni látná?

Egy biztató van azonban helyzetünkben és ez az, hogy az országos erdészeti egyesület tagjainak sorában oly térfiak foglalnak helyet, a kik ma magas állással, nagy befolyással bírnak, mások pedig magánösszeköttetéseikkel az intéző körök figyelmét és érdeklődését felkelthetik. (Éljenzés.) Legyen szabad annak a reménynek kifejezést adnom, hogy azok előtt, a kik ügyünket a megnyugvást keltő ultra terelhetik, közbenjárásuk iránt hozzájuk intézett szerény kérésünk meghallgatást fog nyerni. (Élénk helyeslés.) Mi többiek pedig, kiknek szintén lehet módunkban ismeretségünk folytán egy-egy pártolóra számítanunk, igyekezzünk ezeket részünkre megnyerni, mert csak az összetartás és válvettett működés fogja tárgyilagos föllépésünk és szerény, de jogosult kérelmünk gyümölcsseit megteremni. Járjunk el tehát mindannyian ügyünkben, jobb jövő reményével és kitartóan, mert ha mindig igaz volt, ma is igaz lesz, hogy: „kitartással győzni fogsz, ez legyen vezércsillagod.“

Elfogadom az igazgató-választmány által előterjesztett javaslatot. (Hosszas lelkes éljenzés.)

Elnök: Kíván még szólni valaki?

Illés Nándor: Nagyméltóságú elnök ur, t. közgyűlés! Nem lehettem jelen ép a vasuti sztrájk miatt a választmányi ülésen és így javaslatomat nem terjeszthettem elő akkor, kénytelen vagyok tehát azt most felemlíteni. Egy nagy teher, nagy baj, a mi az erdészeti, különösen a kincstári erdészeti sujtja, az, a mi a legujabb időben érvényre jutott, t. i. a vadászatnak bérbeadása. Ez a tisztí személyzetre oly terheket ró, oly sok alkalmatlanságot szerez

neki s állását oly gyakran s annyira dehonesztálja, (ugy van!) hogy kíváncsi volna, hogy az Országos Erdészeti Egyesület ebben a tekintetben is hangoztatná szavát. Azonkívül tudjuk azt, hogy az erdészeti pályára lépő fiatalság nagy része azért jó ide, mert azt reméli, hogy valamikor az erdőben a vadászat örömeit élvezheti. Ezekről most már legnagyobbbrészt el van ütve. Mert az, hogy a dúvadakat írthatja és azokra vadászhat, még nem elég kárpótlás, sőt meglehet, hogy rá nézve veszedelmes is. Csak egy példát akarok megemlíteni.

Hallottam, hogy egy erdőőr, a ki igen nagy gonddal kezelt és ápolt egy csemetekertet, mikor a csemetekertjére a vad-disznók kezdtek járni, kiült oda éjszakának idején s mikor hallotta, hogy jönnek a vaddisznók, elsütötte a fegyverét. És akkor a bérlőnek vadőre feljelentette uraságánál, azt állítván, hogy őzet lőtt s annak következménye az lett, hogy őt onnan elhelyezték. Ez mindenesetre nemcsak azt az egy erdőőrt, hanem számosat visszatart attól, hogy a csemetekertet őrizni kimenjen. Nem akarom ezt a dolgot hosszasan fejtegetni, ismerjük mindnyájan, de figyelmeztetni akarok arra, milyen káros hatással van magára az erdészetre a vadtenyésztés olyan nagymérvű fokozása, mint a milyen nálunk most sok helyen szokássá vált. Minden oldalról halljuk a panaszokat, hogy a szarvasok az erdőben tetemes károkat okoznak. Ennek következménye az lesz, hogy egy bizonyos idő múlva, legkésőbb a jelenlegi vágás-forduló leteltével az évi tiszta jövedelem, mit az erdészet most az államnak szolgáltat, legalább is felére fog csökkenni: nem lesz arányban avval a csekély bérrel, a mit jelenleg az állami erdészet kap. De különben is a vadászatnak bérbeadása igen sok gyanúsításra és inkovenienciára ad alkalmat. Mindezen okoknál fogva azt gondolnám, hogy az Országos Erdészeti Egyesület nyilatkoznék ebben az irányban is, hogy a mennyire lehetséges, ezen viszonyokon változás történjék s inkább hozza be az állam azt, a mit magánosok most oly jó eredménnyel alkalmaznak, hogy egyes vadak lelövetését adja el. Ez mindenesetre nagyobb jövedelmet hoz az államnak is, s a tisztí személyzet pedig benn lesz a vadászatban, ő maga fogja tenyészteni a vadat, s az erdők fennállása is biztosítva lesz. (Helyeslés.)

Elnök: T. közgyűlés! Magától értetődik és természetes, hogy

rendkívüli közgyűlésben más tárggyal, mint a milyen végett a rendkívüli közgyűlés összehivatott, foglalkozni nem lehet. Miután pedig az itt elhangzott kívánság nem a fizetésrendezéssel kapcsolatos, azt hiszem, ezt a kérdést a közgyűlés érdemleges tárgyalás alá nem is veheti. Ez nem zárja ki azt, hogy a közgyűlés ennek a kérdésnek a megbeszélését, ami különben megfelel az alapszabályoknak is, az igazgató-választmányhoz utalja, hogy saját hatáskörében foglalkozzék vele. (Helyeslés.) Erre vonatkozólag, gondolom, méltóztatnak így megállapodni. Kíván még valaki szólani?

Vidos Miklós: Nagyméltóságu elnök ur, t. közgyűlés! Első sorban is a XI. fizetési osztályba sorozott állami erdőtiszték nevében leghátaljabban köszönetemet akarom kifejezni úgy a nagyméltóságu elnök urnak, mint a mélyen t. közgyűlés minden egyes tagjának, azért az odaadásért, a melylyel érdekeinket ily hathatósan előmozdítani sziveskedtek. De engedje meg a nagyméltóságu elnök ur és a mélyen t. közgyűlés, hogy egy pótindítványt tegyek. Alázattal kérném, hogy azon évek, melyeket méltánytalanul, megsértett önérzettel kellett oklevéllel a kezünkben mint erdészjelölteknek eltölteni, ezen évek némi kárpótlásképen ezért a méltánytalanságért, számíttassanak be úgy, mint hogy ha azokat a X. fizetési osztályban töltöttük volna el. Ez a kívánságom, úgy hiszem, igen méltányos, ha összehasonlítjuk szakunkat a többi hasonló képzettségű szakokkal, a hol sehol sincs példa arra, hogy egy fiatal ember 33—34—35 éves korában lépjen a X. fizetési osztályba. Alázattal kérem a nagyméltóságu elnök urat és az igen t. közgyűlést, hogy kérvényünkbe ezt az indítványt belevenni kegyeskedjék.

Elnök: Kíván még valaki szólani?

Titkár: T. közgyűlés! Az előbb szólott Vidos tagtárs ur indítványára kötelességemből kifolyólag kénytelen vagyok néhány megjegyzést tenni. Az igazgatóválasztmány határozatának alapelveire vonatkozólag voltam bátor felemlíteni, hogy törekednünk kell arra, hogy olyan kívánságot, a mely az állami tisztviselőkre vonatkozó általános szabályzatokkal, élvezett járandóságaikkal és kedvezményeikkel ellenkezik, azon tulmegy, ne hangoztassunk, mert akkor alkalmat adunk arra, hogy esetleg a

többi kívánságokkal szemben is bizonyos ellenszenvet keltsünk. (Ugy van! Igaz!) Bármennyire súlyos is tehát ez idő szerint a XI. fizetési osztályban lévő erdészjelöltek helyzete, a t. közgyűlésnek azt hiszem, az általános érdekből kifolyólag tőlük meg kell kívánnia azt a további önzetlenséget, hogy ily különleges, az általános szabályzatok szerint teljesen reménytelen, nem teljesíthető kívánsággal ne álljanak elő, hanem illeszkedjenek bele az igazgató-választmány által javasolt határozatba. (Általános helyeslés.)

Elnök: Kíván még valaki szólani? Ha senki sem kíván szólani, akkor a vitát ezennel bezárom. A kérdés az, hogy a Márton és Hangay tagtárs urak indítványa alapján a közgyűlés elé terjesztett javaslatát az igazgató-választmánynak, a melyhez különben hozzájárult Márton indítványozó ur is, méltóztatnak-e elfogadni, igen vagy nem? (Elfogadjuk.)

(Elnök ezután felolvassa pontonként az igazgató-választmány javaslatát, melyet a közgyűlés pontonként elfogad.)

Ezzel, t. közgyűlés, ki van merítve részletekben is az igazgató-választmány javaslata, a melyet most már méltóztattak elfogadni. Gondolom, méltóztatnak hozzájárulni, hogy a Vidos tagtárs ur által tett indítványt mellőzöttek jelentsem ki, továbbá már méltóztattak hozzájárulni ahhoz, hogy az Illés tagtárs ur által felvetett, a vadászatra vonatkozó kérdés az igazgató-választmányhoz utasíttassék, hogy az majd saját hatáskörében foglalkozzék vele.

Ezzel, igen t. urak, a mai közgyűlés napirendje ki van merítve. Méltóztassanak nekem megengedni, hogy szép számban való megjelenésükért és az igazán, mondhatom, tárgyilagos, nyugodt, emelkedett tárgyalásért köszönetemet fejezzem ki. Az ülést ezennel bezárom. (Hosszantartó élénk éljenzés.)

K. m. f.

Bund Károly s. k.
titkár.

Báró Bánffy Dezső s. k.
elnök.

Hitelesítésül:

Kócsy János s. k.
rendes tag.

Sóltz Gyula s. k.
vál. tag.

IV.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET FELTERJESZTÉSE
a földmivelésügyi miniszter urhoz az állami erdőtisztek érdekében.

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

Az Országos Erdészeti Egyesület az állami erdőtisztek méltányos, más állami tisztviselőkkel egyenértékű javadalmazásában és az ebből fakadó meglegedettségben egyik biztosítékát látván annak, hogy a hazai erdőgazdaság, a mely még aránylag rövid multra tekinthet vissza, nyugodtan továbbfejlődjék, már több ízben fordult az állami erdőtisztek érdekében Nagyméltóságod hivatali elődjeihez, a mivel hivatásához képest közreműködni óhajtott azon végzetes visszaesés elhárítása körül, a mely az alig megalapított magyar erdőgazdaságot fenyegeti, ha az állami erdőtisztikar, a mely mint nagy kiterjedésű erdők közvetlen kezelője, de nemkülönben mint az állami erdőfelügyeletet gyakorló közeg is a hazai erdőgazdaságra mélyreható, irányító befolyást gyakorol, a megélhetés nehézségeivel kénytelen küzdeni, folytonos anyagi gondok között él és más tisztviselői pályákkal szemben társadalmi tekintetben is hátrányban marad. Egyesületünk a legnagyobb aggodalommal látná, ha az ezen körülményekből fakadó elégedetlenség és közöny mélyebb gyökeret verhetne és szélesebb körökre terjedhetne ki.

A midőn tehát a f. év tavaszán egyesületünk tagjai sorából az az óhaj hangzott fel, hogy az állami erdőtisztek helyzetének megvitatása céljából rendkívüli közgyűlés tartassék, az Országos Erdészeti Egyesület azon nagy kihatásra való tekintettel, a melyet az állami erdőtisztek helyzete az említettek alapján erdészetünk egészséges továbbfejlődésére gyakorol, ezen tisztviselők jogosan és méltányosan támasztható igényeit a jelenlegi tényállás alapul vételével vizsgálat tárgyává tette, melynek eredményét a f. évi május hó 15-én tartott rendkívüli közgyűlés egyhangu határozata alapján van szerencsénk Nagyméltóságod előtt a következőkben feltárni, már most is ama tiszteletteljes kérelmünket intézve Nagyméltóságodhoz, hogy az állami erdőtisztek helyzetének javítására irányuló kérésünket az illetők és a hazai erdészet érdekében

jóindulattal fogadni és nagybecsű, hathatós pártfogásában részesíteni méltóztassék.

Kérelmünk jóindulatu és elfogulatlan elbirálására vélünk számíthatni nemcsak azért, mert ismerjük Nagyméltóságodnak meleg érdeklődését a hazai erdészet iránt és méltányos gondolkozását tisztviselői irányában, hanem különösen azért is, mert ugy az Országos Erdészeti Egyesület, mint az érdekelt állami erdőtisztek érdekeik társadalmi uton való képviselésénél mindig a legszigorubb értelemben vett higgadt meggondoltság határain belül maradtak és minden tüntető szándéktól teljesen távol állottak.

Az Országos Erdészeti Egyesület ebből kifolyólag tehát az alább előterjesztendő kérelmében egyáltalában nem kér kiváltságokat az erdőtisztikar részére, hanem csupán azon hátrányos különbségek megszüntetését kéri, a melyek ezen tiszt kar és más, hasonló képzettségű tisztviselők viszonyai között fennállanak és oly igények teljesítését ajánlja Nagyméltóságod bölcs figyelmébe, a melyek az erdészeti közszolgálat érdekével összhangban állanak és annak különleges természetéből folynak.

Ez a vezérszempont adja magyarázatát annak, hogy kérelmünket a tisztviselők fizetésrendezésére vonatkozó, még csak tárgyalandó törvénytől függetlennek tartjuk és pl. azt a kívánságot, hogy az egyes fizetési osztályok első fokozatai mielőbb betöltesenek, bár ez az erdőtiszteknek is forró óhaja, külön hangsúlyozni nem kívánjuk, a mennyiben ez a kérdés közös az állami tisztviselők összességével s így annak teljesítésére az erdészeti tisztviselők is csak akkor tarthatnak igényt, a mikor az első fizetési fokozat az egész vonalon betöltetik.

Ha ezek előrebocsátása után vizsgálat tárgyává tesszük az állami erdőtisztek helyzetét, legelső sorban ugy az erdőtisztek javadalmazása, mint az előmenetel és a társadalmi helyzet szempontjából, a mint azt Nagyméltóságod hivatali elődjei előtt ismételten kifejtettük, legsúlyosabban érezzük az egyes fizetési osztályokba sorozott tisztviselők létszámának arányában mutatkozó felette hátrányos helyzetet. Mig ugyanis más főiskolai képzettséget igénylő pályákon a VIII. és ennél magasabb fizetési osztályokba tartozó tisztviselők száma az összes létszámnak 33—41⁰/₀-a, sőt egyes esetekben 60⁰/₀-a, addig az államerdészetnél, ha az erdő-

felügyelőség személyzetétől eltekintünk, csupán 17·8⁰/₀-a, ennek beszámításával pedig 21⁰/₀-a a tisztviselőknek tartozik a magasabb fizetési osztályokba, ellenben 82·2, illetőleg 79⁰/₀-a a tisztviselőknek a XI—IX. fizetési osztályokba van sorozva. A létszám ezen igen kedvezőtlen eloszlása különbözteti meg leghátrányosabban az erdészeti tisztviselőket más tisztársaiktól. Ennek az aránytalanságnak a következménye az, hogy az erdőtisztek a legszerényebb javadalmazású alsó fizetési fokozatokban aránytalanul hosszú időt, életüknek ugyyszólván javarészt kénytelenek eltölteni s hogy előmenetelük később is rendkívül lassu, a mi által — az erdészeti szolgálatnak is kárára — a társadalmi életben is bizonyos alárendelt szerepre szoríttatnak. Sajnálatosnak kell tartanunk ezt a visszahelyezést, mert azt eredményezi, hogy az erdészeti pályát, a mint az a legutóbbi évtizednek, különösen azonban a legutóbbi néhány év tapasztalatai bizonyítják, a középiskolákat végző jobb elemek elkerülik és csupán a gyengébb előmenetelű tanulók választják e hálátlannak ismert pályát élethivatásul, a melynél a végzendő tanulmányok nem állanak ez idő szerint arányban azon javadalmazással és társadalmi helyzettel, a melyre ezen a pályán most számítani lehet. Ez a jövőben már az eddigiek után is igen káros következményekkel fog járni, de a hazai erdőgazdaság fejlődését valóban megbénító csapássá fajulhat, ha a helyzet ezentul sem javul.

A lassu előmenetel és az evvel járó anyagi gondok továbbá a legkárosabban befolyásolhatják az erdőtiszti karnak eddig mindig tapasztalt ambícióját, munkakedvét, a melyre sehol sincsen nagyobb szükség, mint a szétszórta, önállóan munkálkodó erdőtisztikarnál, a melynél a netalán tért hódító közöny a saját élethivatással szemben a legsajnálatosabb módon gördítene gátat az elé, hogy ifju erdészetünk közgazdasági életünkben az őt megillető szerepet töltsse be. Sajnálatosnak kell azonban tartanunk a javadalmazás és előmenetel tekintetében, valamint ebből folyólag társadalmi téren is mutatkozó hátrányos helyzetet más tisztviselőkkel szemben a magyar erdőtisztikarnak azon nagy nemzeti hivatására való tekintettel is, a melylyel ezen tisztikar, melynek zöme éppen nemzetiségek lakta vidéken működik, bir, s a melyet, mint sok helyen messze földön egyetlen hivatott képviselője a

magyar állameszmének, mindig odaadással és nagy buzgósággal betölteni igyekezett. Csak természetes azonban, hogy a magyar állameszmét egy teljesen megelégedett, anyagi gondokkal nem küzdő, előmenetelben és javadalmazásban más tisztviselőkkel egyenlő elbánásban részesülő tisztikar még sokkal hathatósabban képviselhetné e végvárakban, mint ez idő szerint.

A jelenlegi létszámbeosztás mellett az erdőtisztok nagy részének nem lehet kilátása arra, hogy 40 évi szolgálat után legalább a VIII. fizetési osztálynak megfelelő javadalmazással menjen nyugdíjba, hanem igen sokan a IX. fizetési osztályban fejezik be szolgálatukat.

Felette hátrányosan különbözteti meg továbbá az erdőtisztikart más szolgálati ágazatok főiskolai képzettségű tisztviselőitől az a körülmény is, hogy míg azok a teljes képzettség elérése után azonnal a X. fizetési osztályba neveztetnek ki, addig az államerdészethnél mindezideig a tisztviselőknek jelentékeny része, számszerint 127 (16%) mint »erdészjelölt« a XI. fizetési osztályban szolgál, és pedig, amint magából az erdészjelölti állások nagy számából következik, nem rövid időre, hanem számos évig.

A mult évben a törvényhozás elé terjesztett fizetésrendezési törvényjavaslat indokolása az erdészjelöltekről megfelelően mondja (9. oldal), hogy: »a XI. fizetési osztályba tartozó állami tisztviselők ... egy része a középiskolának, legnagyobb része a középiskola 4 osztályának elvégzésével lép állami szolgálatba«. Abban a körülményben tehát, hogy az erdőtiszt az államvizsga letétele után csupán a XI. fizetési osztályba neveztetik ki, a melyben a mai viszonyok között 8—11 évet kénytelen tölteni, egy újabb hátrányát látjuk az államerdészeti szolgálatnak, a mely azt más életpályák mögé helyezi és igen különleges, visszás helyzeteket teremt és pedig nemcsak kifelé, más ágazatok tisztviselőivel szemben, hanem az erdészeti szolgálat körében is. Így pl. egy és ugyanazon erdészeti hivatalnál előfordul, hogy a középiskolát végzett erdőszámtiszt 20 éves korában a XI. fizetési osztályba neveztetik ki, ellenben a 3—4 évi főiskolai tanulmánynyal és 2—3 évi gyakorlati szolgálattal bíró erdőtiszt ugyanezt a fizetési osztályt csak 25—26 éves korában éri el.

A létszámnak az egyes fizetési osztályok közötti felette kedve-

zötlen eloszlásából folyó mostoha viszonyokat azonban hosszú időre még súlyosbitja az a körülmény, hogy a tisztviselők *életkorra nézve* is igen kedvezőtlenül oszlanak el, úgy, hogy a legközelebbi tiz, sőt husz évben is aránylag igen csekély apadásra lehet számítani és az alsóbb fizetési osztályokban lévő, *tulnyomó* része a tisztviselőknek ez okból még oly arányban sem fog előre mehetni, a mily arányban azt különben, az életkorok arányosabb eloszlása mellett, a jelenlegi szervezet is lehetővé tenné.

Ezen állításaink igazolására mély tisztelettel csatolunk két táblázatot, a melyek a f. év május hó 1-én fennálló állapotra vonatkozva, az állami erdőtiszteket, szolgálati idő és életkor szerint csoportosítják. Ezek a táblázatok az állami erdőtisztek mind az öt elkülönített létszámára kiterjedvén, kitüntetik, hogy a több létszámban való elkülönítés az előmenetelben bizonyos különbségeket okoz, a melyek azonban csak az erdőőri szakiskolák igazgatóinál, a kik négyen külön létszámba vannak sorozva, tesznek oly irányu rendkívüli intézkedést szükségessé, hogy méltányos időközökben az illető tisztviselők részére a magasabb fizetési osztálybeli állások szerveztetnek, míg ellenben a többi négy létszámbeli tisztviselők helyzetén alábbi tiszteletteljes kérelmünk kegyes teljesítése kielégítő módon javítana.

A szolgálati időre vonatkozó táblázat áttekintésénél feltűnik, hogy a községi stb. erdők személyzeténél nagyobb számmal vannak oly erdészek (X. f. o.) és főerdészek (IX. f. o.), a kik 3—10 szolgálati évvel bírnak. Ezek azonban előzetesen a vármegyék vagy mások szolgálatában állottak és a községi stb. erdők kezelésének államosításánál léptek át állami szolgálatba, tehát aránylag csekély szolgálati idővel bírnak ugyan, de életkorra nézve nem állanak mögötte a többi létszámokban szolgáló erdészeknek és főerdészeknek, amint az életkort feltüntető kimutatásból kitűnik, mely szerint a községi stb. erdők létszámában is csak egyetlenegy erdész van, a ki még nem haladta meg a 30. életévet és csak két oly főerdész, aki még nem töltötte be a 35. évet.

A szolgálati időt véve közelebbről szemügyre, azt találjuk, hogy 130 erdészjelölt közül (XI. f. o.) 77 szolgál 6—10 évig és 7 még ennél is hosszabb ideig; 180 erdész (X. f. o.) közül 113 (63%) bir 11—15 évi szolgálati idővel és már a főerdészek

Szolgálati ág és fizetési osztály	Szolgálati idő, év									Időhata- rok	Átlagos szolgálati idő
	1-5	6-10	11-15	16-20	21-25	26-30	31-35	36-40	40 éven felül		
Magyarországi kincs- tári erdők személy- zete	VI				1	1	—	3	1	30-41	36
	VII				9	6	3	4	3	20-42	32
	VIII			1	8	12	9	9	3	14-43	28
	IX			24	49	37	15	6	2	11-42	21
	X		13	81	1	—	—	1	—	10-32	13
	XI	17	45	5	—	—	—	—	—	3-11	7
	Gyak.	34	—	—	—	—	—	—	—	1-5	2
	Összesen	51	58	112	60	46	34	19	18	8	—
Horvát-szlavonorsz. kincstári erdők sze- mélyzete	VI						1	—	—	—	32
	VII			1	—	—	—	—	—	—	14
	VIII			1	1	3	3	2	1	14-42	27
	IX		1	10	7	4	4	2	—	10-31	20
	X	1	6	14	—	—	—	—	—	4-14	11
	XI	10	1	—	—	—	—	—	—	3-10	5
	Gyak.	8	—	—	—	—	—	—	—	1-4	2
	Összesen	19	8	26	8	7	7	5	1	—	—
Közégsi stb. erdők személyzete	VI					1	1	—	—	30-33	31
	VII				2	4	2	—	—	16-35	28
	VIII			2	18	9	2	3	—	16-35	21
	IX	11	14	33	27	4	1	—	—	5-27	13 (16)
	X	32	13	17	—	—	—	—	—	3-14	8 (12)
	XI	19	31	2	—	—	—	—	—	1-11	6
	Gyak.	13	—	—	—	—	—	—	—	1-3	2
	Összesen	75	58	54	47	14	8	6	—	—	—
Erdőfelügyelő- ségek	V								1	—	42
	VI					1	1	—	—	25-30	28
	VII				5	7	3	1	2	16-42	26
	VIII				6	2	1	—	—	16-27	20
	IX	2	—	6	6	—	—	—	—	5-19	14
Összesen	2	—	6	17	10	5	3	1	3	—	—
Erdőóri szak- iskolák	VIII				1	—	—	1	—	17-31	24
	IX				2	—	—	—	—	18-20	19
	Összesen				3	—	—	1	—	—	—
Összes személyzet	V								1	—	42
	VI					1	3	2	3	1 25-41	33
	VII			1	8	9	13	8	5	5 14-42	29
	VIII			4	35	22	18	15	9	4 14-43	25
	IX	13	15	73	91	45	20	8	2	1 5-42	18 (19)
	X	33	32	113	1	—	—	1	—	3-32	11 (12)
	XI	46	77	7	—	—	—	—	—	1-11	6
	Gyak.	55	—	—	—	—	—	—	—	1-5	2
Együttesen	147	124	197	135	77	54	34	19	12	—	—

MEGJEGYZÉS. A zárójelben lévő átlagadatot akkor nyerjük, ha a legutóbbi 10 évben a megyei szolgálatból átvett tisztviselőket figyelmen kívül hagyjuk.

Szolgálati ág és fizetési osztály	Életkor, év											Korhatá- rok	Átlagos életkor	
	25 éven alul	25—30	31—35	36—40	41—45	46—50	51—55	56—60	61—65	65 éven felül				
Magyarországi kincs- tári erdők szemé- lyzete	VI VII VIII IX X XI Gyak.													
	Összesen	21	47	78	92	61	35	25	19	21	6	—	—	—
	Gyak.	21	12	—	1	—	—	—	—	—	—	—	52—65 42—67 34—67 35—65 30—68 26—42 21—37	60 56 53 44 36 31 24
Horvát-Szlavonors. kincstári erdők sze- mélyzete	VI VII VIII IX X XI Gyak.													
	Összesen	3	15	12	21	12	10	4	2	2	—	—	—	—
	Gyak.	3	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56 44 37—64 34—61 30—42 25—40 24—28	— — 51 44 36 29 25
Községi stb. erdők személyzete	VI VII VIII IX X XI Gyak.													
	Összesen	13	27	40	71	58	20	19	8	3	3	—	—	—
	Gyak.	10	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	54—60 40—59 38—67 33—71 29—67 24—43 23—26	57 51 46 43 40 31 24
Erdő- felügyelőség	V VI VII VIII IX													
	Összesen				14	14	5	9	1	3	1	—	—	—
	Gyak.				4	7	—	—	—	—	—	—	49—52 41—65 39—63 36—41	67 51 50 44 39
Erdőőri szak- iskolák	VIII IX													
	Összesen				1	1	—	1	—	—	—	—	43—55 40—41	49 40
	Gyak.				—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összes személyzet	V VI VII VIII IX X XI Gyak.													
	Összesen				1	2	—	1	—	—	—	—	—	—
	Gyak.				—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Együttessen														
	Összesen	37	89	131	198	147	70	58	30	29	10	—	—	—
	Gyak.	34	19	—	1	—	—	—	—	—	—	—	49—65 40—67 34—67 33—71 29—68 25—43 21—37	67 57 52 50 43 37.5 31 24

sorában van olyan, aki 40 éven felül szolgál, zömük azonban 15—25 évi szolgálati idővel bír. Az erdőmestereknél (VIII. f. o.) és az ennél magasabb állásoknál igen eltérőek a szolgálati idők, jeléül annak, hogy a sorrendben való előmenetelen kívül már a VIII. fizetési osztálynál is az egyéni képességek szerint való érvényesülés szerepet játszott, de az erdőmestereknek 25 évben (a kincstári erdőknél 28 évben) megállapítható *átlagos* szolgálati idejét mindenesetre magasnak kell találnunk.

Az életkorok szemlélésére térve át, úgy találjuk, hogy 130 erdészjelölt közül csak 3 fiatalabb 25 évnél, ellenben 67 erdészjelölt 25—30 éves, 48-an 31—35 évesek, 12 pedig még ennél is idősebb. Oly magas életkorok ezek főiskolai képzettség mellett a XI. fizetési osztályba tartozó tisztviselőknél, a melyek legélénkebben bizonyítják az állami erdőtisztek jelen létszámbeosztásának nyomasztó hiányait.

Az erdészek közül csak 3 fiatalabb 30 évnél, 75-en 31—35 évesek, 77-en 36—40 évesek és 24-en ennél is idősebbek. Abban a fizetési osztályban tehát, a melylyel a tisztviselő más életpályákon szolgálatát a teljes képzettség megszerzése után megkezdi, az erdőtiszt életének és szolgálati idejének javarészét tölti el.

A főerdészek közül csak 6 fiatalabb 35 évnél, 190-en 36—45 évesek, 55-en 46—55 évesek és 17-en ennél is korosabbak.

A csatolt táblázatok összegei igazolják azon állításunkat, hogy a létszám-eloszlásból folyó kedvezőtlen előmeneteli viszonyokat még súlyosbitja az életkorokban és ebből következőleg a szolgálati időben is mutatkozó aránytalanság. Aránytalanul kevés a 20 évnél több szolgálati idővel bíró és a 45. életévet meghaladott tisztviselőknél a száma. A f. é. május hó 1-én szolgálatban állott 799 erdőtiszt közül csak 196-nak (25%) a szolgálati ideje haladja meg a 20 évet, ellenben 603 (75%) ennél kevesebb szolgálati idővel bír. Korra nézve pedig 197-en (25%) idősebbek 45 évnél, ellenben 602-en (75%) ennél fiatalabbak. A legközelebbi 20 évben tehát a természetszerű apadás mintegy fele lesz annak, a mely az életkor és a szolgálati idő arányos eloszlása esetén várható volna. Különösen kedvezőtlenek azonban a kilátások a legközelebbi 10 évben, a mennyiben a 30 évnél hosszabb szolgálati idővel

biró erdőtisztek száma csupán 65 (8⁰/₀), az 55. életévet meghaladtaké pedig 69 (8⁵/₀).

Ezek az adatok, valamint a táblázatokban kitüntetett átlagok, úgy véljük, eléggé illusztrálják az állami erdőtisztek jelenlegi mostoha helyzetét, de egyuttal nyilvánvalóvá teszik azt is, hogy ez a helyzet a jövőben még nyomasztóbbá lesz, mert az előmenetelben való stagnáció még nagyobb lesz.

Az állami erdőtiszteknek 812 főnyi rendszeresített létszámában ugyanis a legközelebbi 10 évben nyugdíjazás és halálozás következtében előreláthatólag csak mintegy 120-an távoznak. A multban tapasztalt halálozási százalék számbavételénél azonban figyelembe kell venni, hogy a halálozások egy része valószínűleg az alsóbb fizetési osztályokban fog előfordulni. De ha ettől el is tekintünk és a különféle létszámokat együttesen vesszük szemügyre, akkor is azt találjuk, hogy a 268 jelenlegi főerdész közül még 148-an tíz év múlva is főerdészek, a 179 erdész közül még 59-en erdészek és a 130 erdészjelölt közül 10-en szintén még erdészjelöltek lesznek. Az egy-egy fizetési osztályban töltött idő tehát ezentul az eddiginél is hosszabb lesz. Valóban megdöbbenő azonban annak az ifjunak a sorsa, a ki ma lép az államerdészet szolgálatába, ha a viszonyok nem változnak. Tegyük fel, hogy mint 60-ik gyakornok vétetik fel. Tíz évi szolgálat után a 67-ik erdészjelölt lesz és ha azután valamivel gyorsabb is lesz az előmenetel, előbb, mint 13—14 évi szolgálat után 35—36. életéve előtt nem remélheti azt, hogy a X. fizetési osztályba jusson, oda, a hová más pályákon 24—25 éves korában jut a tisztviselő. A főerdézi minőséget pedig körülbelül 45 éves korában érheti el.

Ezekkel az adatokkal igyekeztünk beigazolni Nagyméltóságod előtt az Országos Erdészeti Egyesület ama aggodalmának alaposágát, hogy a tisztviselőknek nem ok nélküli elkedvetlenedése és közönye erdőgazdaságunk sülyedéséhez fog vezetni, ha ezen elkedvetlenedés okai idejekorán el nem háritatnak, és hogy a középiskolák jobb elemei teljesen el fognak fordulni az erdészeti pályától.

A felsoroltak alapján tiszteletteljes kérelmünk első sorban a tisztviselőknek az egyes fizetési osztályokban való kedvezőbb előztására irányul, a melylyel a magyar állami erdőtisztek hasonló

képzettségű más tisztáraikkal végre egy sorba jutnának s a mely az adott viszonyok között egyedüli módja annak, hogy az alsóbb fizetési osztályokban lévő tisztviselők legalább nagyjából oly helyzetbe jussanak, hogy a korviszonyokból folyólag az arányosítás után sem nagyon kecsegtető előmeneteli viszonyok között megélhessenek és családot alapíthassanak.

Támogatja e kérelmünket a más hazai tisztikarokkal való összehasonlítás, de támaszt nyer az az osztrák erdőtisztékkel való egybevetésben is. Ausztriában az állami és alapítványi erdőket kezelő 320 erdőtisztnek nem kevesebb, mint 48⁰/₀-a van a VIII. és ennél magasabb fizetési osztályban, szolgálatuk pedig bizonyára nem annyira terhes, mint a magyar erdőtisztké.

Ily messzemelő kívánságokat azonban, tekintettel az ország anyagi helyzetére, ez idő szerint nem táplálhatunk, ellenben méltányosnak és természetszerűnek találja egyesületünk, hogy az egy tanintézetből kikerülő tisztviselők egészben véve ugyanazon előmenetelre számíthassanak.

Mély tisztelettel kérjük tehát Nagyméltóságodat, hogy a kincstári és a községi erdőket kezelő erdőtiszték létszámát a XI. fizetési osztálybeli állások megszüntetésével és a jelenleg élvezett összes járandóságok épségben tartásával a kincstári bányászat üzemi tisztviselőivel egyenlő módon szabályozni, az erdőfelügyelőségek létszámában pedig, a bányakapitányságok példájára, a külső szolgálatot teljesítő erdőfelügyelők részére néhány állást a VI. fizetési osztályba átsorozni méltóztassék.

Ami az ily értelemben való szabályozás költségeit illeti, azok nem oly magasak, hogy az elérendő céllal arányban nem állnának, az államháztartást jelentékenyen terhelnék és a megelégedett tisztikar fokozottan buzgó tevékenységében közvetlenül és közvetve vissza ne térülnének. Tiszteletteljes kérelmünk nincs is összefüggésben a végleges fizetésrendezési törvényjavaslattal, hanem ettől egészen függetlenül a költségvetés keretében volna megoldható, épügy, mint a néhány év előtt keresztülvezetett kisebb arányú szabályozás. Mély tisztelettel kérjük ennél fogva Nagyméltóságodat, hogy a szükséges összeget a legközelebb előterjesztendő állami költségvetésbe felvenni méltóztassék, hogy a létszámrendezés jótéteményeiben a közel jövőben nyugdíjba vo-

nuló idős erdőtisztek is részesüljenek, de ha ennek elháríthatlan akadályai volnának, egyesületünk s azt hisszük az érdekelt erdőtisztikar is megnyugvással fogadná, ha a létszámrendezés 3—5 év alatt fokozatosan keresztülvezetnének, a mely esetben természetesen első sorban a XI. fizetési osztálybeli állások volnának a X. fizetési osztályba olvasztandók.

A második súlyos hátrányban az állami erdőtisztek *az utiköltségek és napidijak* felszámítására vonatkozólag vannak más tisztviselőkkel szemben. Mig ugyanis minden más szolgálati ágazatnál az erre vonatkozó általános szabályok érvényesek, addig az állami erdőtisztekre nézve felette szűkkeblű külön határozmányok érvényesek, a melyek Nagyméltóságod előtt ugyis ismeretesek lévén, azok közelebbi ismertetését mellőzhetőknek tartjuk. Tényként felemlítjük azonban, hogy ezen különleges szabályok szerint igen sok esetben a szolgálatnak nagy hátrányára a tisztviselő tényleges kiadásai nem térülnek meg, hogy továbbá e szabályok az erdei szolgálat közben elkerülhetlen ruhakoptatással nem számolnak és hogy a tisztviselők egy részét arra kényszerítik, hogy távoli munkahelyét gyalog keresse fel s onnan gyalog is térjen vissza, mert csak 12 km-nél nagyobb távolságra számíthat fel fuvarköltiséget. Hogy az a tisztviselő, akinek 10—12 kmnyi gyaloglás után kell munkáját megkezdeni, azt nem teljesítheti oly erővel és odaadással, mint máskülönben, az nem szorul bizonyításra. De van ebben a különleges helyzetben is valami visszahelyező az erdőtisztikarra nézve, mely erre legkevésbé szolgál reá, mert sokkal nehezebb körülmények között teljesíti szolgálatát, mint más tisztviselők, akik többnyire nagyobb helységekbe rándulnak ki, míg az erdőtiszt többnyire a legelhagyatottabb falvakban és az erdőben, minden kényelmet nélkülözve kénytelen meg szállni s általában sokkal fárasztóbb szolgálatot végez. Ezekre való tekintettel egyesületünk méltánytalannak tartja, hogy az állami erdőtisztikar továbbra is az utiköltségekre és napidijakra vonatkozólag különleges szabályok alá essék, hanem bizalommal Nagyméltóságod ismert méltányosságában, *mély tisztelettel kéri, hogy az utiköltségekre és napidijakra vonatkozó általános szabályzatok az állami erdőtisztekre is kiterjesztessenek.*

Egyesületünk a mult évben azzal a tiszteletteljes kérelemmel

fordult Nagyméltóságod hivatali elődjéhez, hogy közbenjárni méltóztassék, miszerint *az erdőakadémiai tanároknak az állatorvosi főiskola tanáraival egyenlő javadalmazás biztosítsassék.* Minthogy az erdőgazdaság legfőbb érdekei közé tartozik, hogy az akadémiának mindig a legkiválóbb szakerek biztosítsanak, van szerencsénk e mult évi kérelmünket Nagyméltóságod előtt megismételni és azt nagybecsű pártfogásába ajánlani.

Magyar nemzeti szempontból továbbá azzal a tiszteletteljes kérelemmel járul az Országos Erdészeti Egyesület Nagyméltóságod elé, hogy a *Horvát-Szlavonországokban szolgáló kincstári erdő-tisztek közül azokat, a kik gyermekeiket Magyarországon neveltetik, a gyermekek számához képest a kiképzés időtartamára, ide értve a főiskolai tanulmányokat is, megfelelő pótlékban részesíteni méltóztassék.*

Végül tekintettel arra, hogy a lótartásra kötelezett erdő-tisztek nagy része csak egy ló után kap átalányt, ezzel pedig a szolgálatot, különösen a hegyvidéken, de rossz közlekedési utaink mellett a síkföldön sem láthatja el kellőképen és a második ló tartására, különösen az utóbbi időben igen magasra emelkedő kocsisbérek mellett és daczára annak, hogy illetmény földjeiket takarmánytermesztésre használják, amugy is szerény fizetésükből reápótolni kénytelenek, — tekintettel végül arra, hogy a lónak, kocsinak stb. első beszerzését a vagyontalan tisztviselő csak drága magánkölcson utján eszközölheti, a mi sok tisztviselő eladosódásának a csirája, mély tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, hogy *a lótartási átalányokat megfelelően emelni, és azon tisztviselőket, a kik oly állásba neveztetnek ki, a melyben lótartásra köteleztetnek, az első beszerzésre valamely méltányos összegben megállapítandó, egyszer s mindenkorra szóló segélyben részcseíteni, az első befektetés hátralévő összegére pedig, ha a tisztviselő azt kérné, méltányos határig kamatnélküli kölcsönt engedélyezni méltóztassék.*

Ezekben voltunk bátrak egyesületi közgyűlésünk egyhangu határozatából kifolyólag az állami erdőtiszték mostoha helyzetét Nagyméltóságod előtt feltárni és egyszersmind reámutatni azokra az eszközökre, a melyek e helyzet orvoslására alkalmasak. Bízalommal fordulunk ez ügyben Nagyméltóságodhoz, mint a hazai

erdőgazdaság érdekeinek legfőbb őréhez, kérve előterjesztésünk jóindulatu elbírálását és meleg pártfogását. Reménynyel tölt el, hogy amint a kereskedelemügyi kormány a képviselőház pénzügyi bizottságának legutóbbi tárgyalásainak tanúsága szerint nem zárkózik el a vasuti alkalmazottak létszámának rendezésétől, úgy Nagyméltóságod sem fog idegenkedni azon méltányos kéréseink teljesítésétől, a melyek nem kiváltságokat biztosítanak az állami erdőtiszt karnak, hanem azt végre oda állítanak más tisztikarokkal egy sorba, amire az erdőtisztek ugy képzettségüknél, mint fontos gazdasági és nemzeti hivatásuk teljesítése közben mindig önzetlenül és odaadással kifejtett buzgó tevékenységüknél fogva meggyőződésünk szerint minden tekintetben érdemesek. A hazai erdőgazdaság pedig mindig hálával örökítené meg Nagyméltóságod nevét, mert nyugodt továbbfejlődése biztosíthatná.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletünk őszinte kifejezését.

Budapest, 1904. június 8.

Bund Károly s. k.
titkár.

Báró Bánffy Dezső s. k.
elnök.

IRODALOM.

I. Lapszemle.

A **sima fenyő természetrajzához**. Németországban már a mult század elején tettek telepítési kísérleteket a sima fenyővel, s ma már 100 évesnél idősebb állományokat találni ott. Ezen telepítések körül szerzett tapasztalatokról számolt be Runnebaum főerdőmester az észak-nyugati német erdészeti egyesület vándorgyűlésén. Előadó kiemeli, hogy a sima fenyő epidermise vékonyabb, puhább, mint az erdei fenyőé, s ezért a gombák könnyebben támadják meg. Törzsének alkotása hasonló a jegenyefenyőéhez, gyökérzetét illetőleg pedig megegyezik az erdei fenyővel. Galyai pereszlenyszerűen egy pontból indulnak ki, a mi teherbírását csökkenti. Tüi vékonyak, puhák, előbb korhadnak el, s ennek folytán jobban javítják a talajt, mint a többi tülevelű.

Faszövege egyenletesebb, mint a honi fenyőknél; a tavaszi és